

Cellen

Levensverschijnselen:

kenmerken waaraan je kan zien dat een organisme leeft

Er zijn 7 levensverschijnselen:

ademhaling – voeding – uitscheiding – waarneming – voortplanting –
ontwikkeling - groei

Van klein naar groot:

	Deel:	Omschrijving:
1	Cel	kleinste levende eenheid van een organisme
2	Weefsel	groep cellen met dezelfde vorm en functie
3	Orgaan	deel van een organisme met één of meerdere taken
4	Orgaanstelsel	meerdere organen met een gezamenlijke taak
5	Organisme	een levend wezen

Celonderdelen en hun functie:

Celonderdeel:	Functie:	Aanwezig bij:
cytoplasma	stroperige vloeistof met opgeloste stoffen	plant / dier
celkern	regelt alles wat er in de cel gebeurt	plant/ dier
vacuole	soort urineblaas maar dan van de cel	plant
plastiden	korrels in cytoplasma <ul style="list-style-type: none"> • bladgroenkorrels • kleurstofkorrels • zetmeelkorrels	plant
celwand	stevigheid geven aan cel	plant
celmembraan	dun vliesje dat cel bij elkaar houdt	plant / dier

Orgaanstelsel:	Functie(s):	Organen:
Ademhalingsstelsel	<ul style="list-style-type: none"> • haalt zuurstof uit lucht en neemt het op in het bloed • geeft koolstofdioxide af aan lucht 	longen luchtpijp bronchiën longblaasjes
Verteringsstelsel	<ul style="list-style-type: none"> • maakt voedingsstoffen kleiner maken en • neemt voedingsstoffen op in het bloed 	maag slokdarm dunne darm alvleesklier
Voortplantingsstelsel	<ul style="list-style-type: none"> • zorgt voor nakomelingen 	eierstok testes vagina prostaat
Hormoonstelsel	<ul style="list-style-type: none"> • regelt processen in organisme d.m.v. hormonen 	schildklier bijnieren alvleesklier testes
Zenuwstelsel	<ul style="list-style-type: none"> • regelt processen in organisme d.m.v. impulsen 	hersenen ruggenmerg zenuwen
Zintuigstelsel	<ul style="list-style-type: none"> • vangt prikkels op uit het milieu en zet deze om in impulsen 	oog oor tastknopje
Huid	<ul style="list-style-type: none"> • regelt lichaamstemperatuur • beschermt tegen uitdrogen • beschermt tegen infecties 	huid zweetkliertje vetbolletje
Bloedvatenstelsel	<ul style="list-style-type: none"> • regelt transport van zuurstof en voedingsstoffen, afvalstoffen zoals koolstofdioxide, opgeloste stoffen zoals hormonen 	hart aorta poortader longslagader
Bottenstelsel	<ul style="list-style-type: none"> • zorgt voor stevigheid • organen beschermen • zorgt voor beweging 	schedel ribbenkast ellepijp borstbeen
Uitscheidingsstelsel	<ul style="list-style-type: none"> • verwijdert afvalstoffen en onnodige stoffen uit het lichaam 	urineblaas zweetkliertje nieren
Spierstelsel	<ul style="list-style-type: none"> • zorgt voor beweging • zorgt voor evenwicht • zorgt voor darmperistaltiek 	biceps mond slokdarm

Chromosomen:

Chromosomen:

- zijn lange dunne draadjes
- zitten in elke levende cel (in celkern)
- bevatten DNA (Desoxyribose – Nucleïne - Acid)
- hebben met DNA alle erfelijke eigenschappen
- van slechts één cel bezitten alle eigenschappen van één organisme
- hebben hun eigen aantal bij elk organisme (mens = 46 chr.)
- komen in paren voor (23 van vader en 23 van moeder)
- kunnen gecombineerd worden met andere chromosomen

Celdeling / mitose:

Doel: van een moedercel twee cellen krijgen (moeder en dochter) met hetzelfde aantal chromosomen. Nodig voor groei en voor vervanging van oude cellen.